

ЭКСПАЗІЦЫЯ ПРА БЕЛАРУСЬ

У школе Норт Поінт у Мэрылендзе (ЗША) для жыхароў прыгарадаў Балтыморы хутка адкрыцца выстаўка аб Савецкім Саюзе.

«ПРЫШЛІЦЕ ВАШЫ КНІГІ»

«Прышліце вашы кнігі» — такі асобны змест многіх пісьм, якія атрымлівае Беларускае таварыства дружбы і культурных сувязей з заграўняцямі.

Студэнты школы ў Пуэрта-Ріка (Інданезія) прывялі пісьмо з просьбай прывесці ім савецкіх падарункі, словы і фотаздымкі з альбому і кнігі пра Беларусь.

Савецкіх з горада Ноўнгема (Англія) Фішэр просіць высласць яму літаратуру і паштоўні пра Мінск.

Выкладчык географіі Ганс Іахім Фрыдрыхс з ФРГ заахвочвае ў таварыства з просьбай прывесці матэрыялы пра Беларусь, каб наладзіць у школе выстаўку.

Пан Карл Штродэр з ФРГ цікавіцца фіналогіяй. Ён просіць высласць гісторыю беларускай літаратуры на беларускай мове.

СЛОВА ЧЫТАЧА

Эканаміст Джон Віг-дар на іспаніі аб наведванні Беларусі ўзяў у вясць захаляе, — піша какадзі чытач.

КАФЭ «МІНСК» У САФІ

Чудоўнае кафэ адкрылася нядаўна ў новым раёне Сафі. Беларуска будаўнічкі далі яму назву «Мінск».

Роботнікі кафэ, абслугоўваючы наведвальнікаў, падрабязна расказваюць ім пра горад, які ягонае носіць месца адпачынку.

ДРУЖБА НАША НЕ ЗГАСНЕ НІКОЛІ

У сэрцавічых вобразах, створаных беларускімі пісьменнікамі, людзі малодша пакалення бачаць маральны ўзор для пераможцаў.

У нашай вобласці таксама выйшла некалькі кніг, якія адлюстроўваюць гераічны барацьбу народа за свабоду і незалежнасць нашай Савецкай Радзімы.

Нашы людзі ялі смартаўную барацьбу з фашысцкімі выкладкамі не толькі ў вайну, але і пасля вайны.

Былі пачыналі дэпо станицы Рослаўля, а потым станицы Орша — Канстанцін Заслонаў стаў легендарным ваяводам народных жніўцаў Віцебшчыны.

Пад удзелам танкаў, які стаў вечным помнікам гераічнаму бацькаўшчыну, ляжаць астанкі вадаццяка.

Маладзі, недастаткова свядомы, у многім наўня. Толькі ў дні Айчынай вайны, на фронце і ў партызанскіх змяшчэннях, у канцэнтрацыйных лагерах і педполлі, гэтак пакаленне навучылася разбірацца, дзе праўда, а дзе хлусня, дзе сэрцавіч, народнае, вечнае, а дзе часовае, паноснае, дзе людзі, а дзе нібы людзі, лавары.

А колькі спраўдана пазіі, хараства ва ўспішным Руневіча пра далёкае дзяцінства, калі яму адкрылася шматфарабнасць свету, пра маці. Які сплёў пацужывасці і цятлівасці ў старонках, прысвечаных хананю, дакладнай, пошукам яго, пошукам той, якая ідзе побач і гледзіць не ад самага нараджэння.

Раман «Птушкі і гнёзды» — гэта высокамастацкая лірычная проза. Форма апавядання ў ім абумоўлена зместам.

Я прадчуваю, што, прычытаўшы гэтыя радкі, Я. Герцовіч возьмецца за перо, каб занесці мёрзавыя і доўгі пералік тых, каго «прывяліла лірычная пільна» халеба, халея і не пішу пра яго «адны толькі халебныя словы».

Я прадчуваю, што, прычытаўшы гэтыя радкі, Я. Герцовіч возьмецца за перо, каб занесці мёрзавыя і доўгі пералік тых, каго «прывяліла лірычная пільна» халеба, халея і не пішу пра яго «адны толькі халебныя словы».

Хіба ад таго, што ў «Птушках і гнёздах» Янка Брыль глядзіць на пазіі вачыма Бондара-Руневіча, за якімі выразае адчуваеца асоба самага аўтара, гэтыя пазіі траціць значнасць, маштабнасць Пісьменнік сціпла назваў свой твор «Кнігай адной маладосці».

Хіба ад таго, што ў «Птушках і гнёздах» Янка Брыль глядзіць на пазіі вачыма Бондара-Руневіча, за якімі выразае адчуваеца асоба самага аўтара, гэтыя пазіі траціць значнасць, маштабнасць Пісьменнік сціпла назваў свой твор «Кнігай адной маладосці».

Сіні Гаспадарства

Орган Міністэрства культуры і Праўлення Саюза Письменнікаў БССР

Аркестр народных інструментаў Мінскага Палаца культуры прафэсараў рыхтуецца да трыццяй Дняда народнага мастацтва рэспублікі.

НАСУСТРАЧ ТРЭЦІЙ РЭСПУБЛІКАНСКОЙ

Наш карэспандэнт звярнуўся да начальніка Упраўлення культуры асобных устаноў Міністэрства культуры БССР Н. І. Анціпенка з просьбай расказаць, як ідзе падрыхтоўка да трыццяй рэспубліканскай Дняда народнай творчасці.

— За апошні час, — гаворыць тав. Анціпенка, — адчуваецца значны ўздым у рабоце самадзейных артыстаў, кампазітараў, мастакоў, скульптараў і народных умельцаў.

Напрыклад, у Мінскай вобласці праходзіць конкурс на лепшую песню і сцяжарны для атэстацыйна-настаўніцкай бригады. У Брэсцкай вобласці ідзе агляд музычных калектываў вёскі, абвешчаны конкурс на лепшы верш і песню аб героях абароны Брэсцкай крэпасты.

У Віцебску закончыўся абласны конкурс на лепшую песню, у Гомелі — агляд драматычных калектываў.

З кожным днём на сельскую сцэну прыходзіць новая і новая самадзейная артыстыка. Колькасць удзельнікаў настаўніцка-самадзейнага Магілёўскага вобласці ў працэсе падрыхтоўкі да дзяда павялічылася на 800 чалавек, у Гродзенскай — на трыста.

Нядаўна ў Мінску на сцэне раённага Дома культуры выступіў з канцэртаю новы калектыв — мужчынскі хор. Харэаграфічная студыя пачала працу пры Івонічын паслямовым Доме культуры.

Кіраўнікі наліскаў і саўгасаў сталі болей звяртацца на мастацкую самадзейнасць. У сельскіх пасёлках арганізаваны «Знаўцы» і «Лічачы».

Кіраўнікі наліскаў і саўгасаў сталі болей звяртацца на мастацкую самадзейнасць. У сельскіх пасёлках арганізаваны «Знаўцы» і «Лічачы».

Рэспубліканскі камітэт па падрыхтоўцы і правядзенню трыццяй Дняда народнай творчасці ў бліжэйшы час разгледзіць пытанне аб удзеле творчых саюзаў у падрыхтоўцы да дзяда.

Вядома, шмат зроблена, але нашым самадзейным артыстам, мастакам, скульптарам і народным умельцам трэба яшчэ многа і многае зрабіць, каб як належыць падрыхтавацца да дзяда.

У гэтых умовах трэба будзе пераадолець свае памылкі. Пёса Р. Раманава «Год спасойнага сонца» псіхалагічная драма пра нашых сучаснікаў.

У рэпертуарных планах тэатра — новыя творы савецкіх і замежных аўтараў, п'есы рускай і зарубешняй класікі.

У гэтым сезоне мы спадзяёмся ажыццявіць наву даўнюю мару — пабудаванне тэатра ў вёсках.

У гэтым сезоне мы спадзяёмся ажыццявіць наву даўнюю мару — пабудаванне тэатра ў вёсках.

У гэтым сезоне мы спадзяёмся ажыццявіць наву даўнюю мару — пабудаванне тэатра ў вёсках.

У гэтым сезоне мы спадзяёмся ажыццявіць наву даўнюю мару — пабудаванне тэатра ў вёсках.

У гэтым сезоне мы спадзяёмся ажыццявіць наву даўнюю мару — пабудаванне тэатра ў вёсках.

У гэтым сезоне мы спадзяёмся ажыццявіць наву даўнюю мару — пабудаванне тэатра ў вёсках.

У гэтым сезоне мы спадзяёмся ажыццявіць наву даўнюю мару — пабудаванне тэатра ў вёсках.

У гэтым сезоне мы спадзяёмся ажыццявіць наву даўнюю мару — пабудаванне тэатра ў вёсках.

У гэтым сезоне мы спадзяёмся ажыццявіць наву даўнюю мару — пабудаванне тэатра ў вёсках.

У гэтым нумары

ПАСЛАННЕ ДРУЖБЫ НОВЫ ТЭАТРАЛЬНЫ СЕЗОН КУПАЛАЎЦАЎ ПРАЦЯГ РАЗМОВЫ АБ СУЧАСНЫМ РАМАНЕ НАТАТКІ ПРА МОВУ

ДА 70-ГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ А. П. ДАЎЖЭНКІ ВЕРШЫ Ю. ТУВІМА

ДРУЖБА НАША НЕ ЗГАСНЕ НІКОЛІ

СПЯВАЕ ЛЭЗЕНШЧЫНА

СХОД КАМПАЗИТАРАЎ БЕЛАРУСІ

КУПАЛАЎСКІ АКАДЕМІЧНЫ ў НОВЫМ СЕЗОНЕ

ДИСКУСІЯ Адам МАЛЬДЗІС: «ЭПІЧНЫ» «ЦІ ЛІРЫЧНЫ»

На выстаўцы, прысвечанай Савецкай Беларусі, у Клермон-Феране [Францыя]. Экскурсоды апаратуры ў Беларускае нацыянальнае касцюмы.

У ПРАГРАМЕ — БЕЛАРУСЬКІЯ ТАНЦЫ

Азія з кіраўнікоў ансамбля «Аматыры танца» у Клебеку Рэне Патрык прывялі ў Мінск пісьмо, у якім паведамляюць на намер ансамбля падрыхтаваць праграму з народнымі танцаў Беларусі.

Нашых далёкіх сяброў цікавіць таксама гісторыя беларускага народа, яго культура, мастацтва. Яны просіць прывесці матэрыялы на ўсё гэтае пытанне.

СПЯВАЕ ЛЭЗЕНШЧЫНА

У складзе творчай групы — уцяваўца Дому культуры Р. Трапніцкай і дырэктар мусіковай музычнай школы Л. Бараноскай.

У Мінску студэнты ахвотна адгукнуліся на просьбу сваіх югаслаўскіх сяброў. Разам з пісьмом у Субоціцу пайшла пераписка з кнігамі, сродкі якіх былі «Мая Беларусь» Т. Хадкевіча, «Партызаны» А. Адамовіча, зборнік «Значынасць наместка-фашысцкай акупантаў у БССР», даведнікі, альбомы, наборы пашоўкаў.

Нядаўна з Субоціцы ў Мінск прыйшло новае пісьмо. Югаслаўскія студэнты дзякуючы за падарункі і паведамляюць, што ў сваю чаргу выслалі Беларускаму дружбам югаслаўскія кнігі.

Мінскія студэнты ахвотна адгукнуліся на просьбу сваіх югаслаўскіх сяброў. Разам з пісьмом у Субоціцу пайшла пераписка з кнігамі, сродкі якіх былі «Мая Беларусь» Т. Хадкевіча, «Партызаны» А. Адамовіча, зборнік «Значынасць наместка-фашысцкай акупантаў у БССР», даведнікі, альбомы, наборы пашоўкаў.

Нядаўна з Субоціцы ў Мінск прыйшло новае пісьмо. Югаслаўскія студэнты дзякуючы за падарункі і паведамляюць, што ў сваю чаргу выслалі Беларускаму дружбам югаслаўскія кнігі.

У Мінску студэнты ахвотна адгукнуліся на просьбу сваіх югаслаўскіх сяброў. Разам з пісьмом у Субоціцу пайшла пераписка з кнігамі, сродкі якіх былі «Мая Беларусь» Т. Хадкевіча, «Партызаны» А. Адамовіча, зборнік «Значынасць наместка-фашысцкай акупантаў у БССР», даведнікі, альбомы, наборы пашоўкаў.

Нядаўна з Субоціцы ў Мінск прыйшло новае пісьмо. Югаслаўскія студэнты дзякуючы за падарункі і паведамляюць, што ў сваю чаргу выслалі Беларускаму дружбам югаслаўскія кнігі.

У Мінску студэнты ахвотна адгукнуліся на просьбу сваіх югаслаўскіх сяброў. Разам з пісьмом у Субоціцу пайшла пераписка з кнігамі, сродкі якіх былі «Мая Беларусь» Т. Хадкевіча, «Партызаны» А. Адамовіча, зборнік «Значынасць наместка-фашысцкай акупантаў у БССР», даведнікі, альбомы, наборы пашоўкаў.

Нядаўна з Субоціцы ў Мінск прыйшло новае пісьмо. Югаслаўскія студэнты дзякуючы за падарункі і паведамляюць, што ў сваю чаргу выслалі Беларускаму дружбам югаслаўскія кнігі.

У Мінску студэнты ахвотна адгукнуліся на просьбу сваіх югаслаўскіх сяброў. Разам з пісьмом у Субоціцу пайшла пераписка з кнігамі, сродкі якіх былі «Мая Беларусь» Т. Хадкевіча, «Партызаны» А. Адамовіча, зборнік «Значынасць наместка-фашысцкай акупантаў у БССР», даведнікі, альбомы, наборы пашоўкаў.

Нядаўна з Субоціцы ў Мінск прыйшло новае пісьмо. Югаслаўскія студэнты дзякуючы за падарункі і паведамляюць, што ў сваю чаргу выслалі Беларускаму дружбам югаслаўскія кнігі.

У Мінску студэнты ахвотна адгукнуліся на просьбу сваіх югаслаўскіх сяброў. Разам з пісьмом у Субоціцу пайшла пераписка з кнігамі, сродкі якіх былі «Мая Беларусь» Т. Хадкевіча, «Партызаны» А. Адамовіча, зборнік «Значынасць наместка-фашысцкай акупантаў у БССР», даведнікі, альбомы, наборы пашоўкаў.

Нядаўна з Субоціцы ў Мінск прыйшло новае пісьмо. Югаслаўскія студэнты дзякуючы за падарункі і паведамляюць, што ў сваю чаргу выслалі Беларускаму дружбам югаслаўскія кнігі.

У Мінску студэнты ахвотна адгукнуліся на просьбу сваіх югаслаўскіх сяброў. Разам з пісьмом у Субоціцу пайшла пераписка з кнігамі, сродкі якіх былі «Мая Беларусь» Т. Хадкевіча, «Партызаны» А. Адамовіча, зборнік «Значынасць наместка-фашысцкай акупантаў у БССР», даведнікі, альбомы, наборы пашоўкаў.

Нядаўна з Субоціцы ў Мінск прыйшло новае пісьмо. Югаслаўскія студэнты дзякуючы за падарункі і паведамляюць, што ў сваю чаргу выслалі Беларускаму дружбам югаслаўскія кнігі.

У Мінску студэнты ахвотна адгукнуліся на просьбу сваіх югаслаўскіх сяброў. Разам з пісьмом у Субоціцу пайшла пераписка з кнігамі, сродкі якіх былі «Мая Беларусь» Т. Хадкевіча, «Партызаны» А. Адамовіча, зборнік «Значынасць наместка-фашысцкай акупантаў у БССР», даведнікі, альбомы, наборы пашоўкаў.

Нядаўна з Субоціцы ў Мінск прыйшло новае пісьмо. Югаслаўскія студэнты дзякуючы за падарункі і паведамляюць, што ў сваю чаргу выслалі Беларускаму дружбам югаслаўскія кнігі.

У Мінску студэнты ахвотна адгукнуліся на просьбу сваіх югаслаўскіх сяброў. Разам з пісьмом у Субоціцу пайшла пераписка з кнігамі, сродкі якіх былі «Мая Беларусь» Т. Хадкевіча, «Партызаны» А. Адамовіча, зборнік «Значынасць наместка-фашысцкай акупантаў у БССР», даведнікі, альбомы, наборы пашоўкаў.

НЕПАЎТОРНАСЦЬ ІМГНЕННЯ

Уважлівы і зацікаўлены, добразычлівы і пісьмы, задумлены і вясёлы аб'екты. За ім — жыццёвы вопыт фотаамеры, і ўменне бачыць, і валоданне тэмамі любімага мастацтва.

Чатыры гады сёбруе з фотакамерай маладзечанскі настаўнік Эдуард Шадурын. Няхай не ўсе здымкі аднолькава дасканалыя, не ўсе сюжэты да канца самастойныя — лепшых адчуваецца і добра назіральнасць, і добры густ.

«Свай тэмай» Э. Шадурын лічыць гэт дзяцкі. Дзеці — «галюныя героі» і здымаў, якія вы бачыце тут. Але, безумоўна, цікавы і партрэт дзяркі, і пейзаж «На Віліі», і фотакампазіцыя «Расці вялікі!»

Э. Шадурын актыўна ўдзельнічае ў выпуску газеты, якую выдаюць маладзечанскія фотаамеры, выконвае шматлікія заданні рэдакцыі газеты вытворчага ўпраўлення.

Расці вялікі!

Спазіўся

Дзяркі

На Віліі

Паміж таймамі

Гледачы

Юліян ТУВІМ

[Заканчэнне. Пачатак на 2-й і 3-й стар.]

СКАРБЫ МОВЫ НЕВЫЧЭРПНЫЯ

БЯССОННАЕ СЛОВА

13 верасня спаўняецца 70 год з дня нараджэння выдатнага польскага паэта Юліяна Тувіма.

Прапануем увазе чытачоў некалькі вершаў паэта ў перакладзе на беларускую мову.

СЛОВА І ЦЕЛА

Слова, ты цела тугое,
Што пасталопа з гадамі,
Я наталю табою
Галад свой, нібы пладамі.

П'ю, як крынічныя воды,
Слова ў зялёных зацішках.
Маяска парой заўсёды
Іх удыхаю, як водар
Лісцяў, што спаць у пуньшыхах.

Слова — пагляд дзясочы,
Слова — акраец хлеба.
Слова вядзе мае вочы
Зорнымі сцэжамі неба.

Слова, ты ў свет адмыслывы
Бясоннае падарожжа,
Майго надзвінага слова
Дай мне сягоні, божа!

Чуйны, як сэрца, бясонны,
Я — вечны шукальнік слоў.
Не мне, не мне належыць
Мой незвычайны ўлоў.

Словамі пыраючы хвілі,
І ўсё, што я зведзіў наукол,
Гудзе ў галаве трымаючы
Сонечным ромам піпол.

То апячэ дыжыцам,
То лёгкім крыльцам іранае.
Ад званка майё пакуты
Так аслонка мне!

Занімае ў сэрцы слова —
Гамачы нагой пітае.
І ўжо ад маруднага мёду
П'янеся мая галава.

Ты — зялёны майго мая,
Ты — чырвані майго лета,
Я быццам карона, трымаю
Сонечных дум ранята.

Стук неадрытага свету,
Боскае пугі ўдары,
Ломіцца ў мозг паэта
Слоў навальнічныя хмары.

Кроў мая — мая мова
Вечныя грывіцы страляняй.
Бунтуй жа, бясоннае слова,
Чырванню і зялёнай!

З вершам у рытме кроў сама!
Сэрцу сугучны гэты нездарма.
Слова спевам буе,
Кроў гневам спявае.

Гней наш падпоры набэс раскістаў,
Мы з слова выкоўваем вогненны
сплаў,
Зару вызвалем з ночы,
І жмураць багі вочы.

НАВУКА

Шмат чаго ў «завуруб» у школе.
Підраўнімаў формулы, законы,
Мудрых лібаў строгія калены,
Усё і не злічыць ніколі.

На сапраўдны чуд было падобна
Шкелца, што для вока адкрывала
Рост жылых істот у кроплі дробнай,
А на Марсе — рыжыя каналы.

І нашу я гэтых ведаў тоны:
Н.О і вазічныя строніцы,
Розныя нейтроны і пратоны,
Бурі вадародныя на соцы.

Ведаю, чаму зямля ўспацела,
Як з мерыдыянаў сетку ажыццяўляю...
А ў вяду пагружанае цела
Выдзірае столікі, колькі важыць...

Ведаю—калі ў нас дзень бясхмарны,
Дык на гэты бачу планеты цёмна...
Колькі ж гэты розных рэчаў марна
Мне ўбывалі ў галаву ностыма!

Што яшчэ я знаю! Хімуру твар я,
І натэпана думы карагодзьяць.
Так, успомніў! На другім паўшар'і
Дагары нагамі людзі ходзяць...

Калі Бог мяне яснавельможна
Вылічы, калі шуюліка, да дошкі,
Папшуру яго я асцёржана:
—Калі ласка, дай падумаць трошкі.

Цяжкі ўрок. Адрэзай не засвоў,
Але ўсё ж адоле па часе...
Дык пакінь жа на жыццё другое,
Як на год паўторны ў тым жа класе.

ДА ГЕНЕРАЛАЎ

Буркаюць пагрозна, як грамы,
Грудзі ў зорках. Неба абкаралі...
— Гдзе вам прыкідвацца багані,
Ці не час дзедзідка, што ми —
Людзі з задуменымі вачамі —
Мы на гэтым свеце генералы!

Феніксавыя, бляск медалюў, шыты,
Тайны штаб, адкрыты шум на балі.
Кіне слоўца — выбухае крык:
— Дзякуй Яны! Пане! Ге-не-рале!

Снешныя вы, толькі і ўсяго!
Хіба сціпласць мне адно да твару!
А мае ўладані, ого-го!
І над цэлым светам гаспадару!

А ці хто з вас даслужыцца б мог!
Аж да званія Волынага паэта!
Гэтых зорак вам не кіне бог
На мундзіры і на эпалеты!

І нікі штаб вам у жыцці
Наших не паведзіць сакрэтаў,
І нідзе на карце не знайдзіць
Вам свабодны кантымент паэтаў!

Вам — пурпурны штрыфель за
разбой,
Мы ж, панове, ласкі ў вас не просім,
Сэрца ў нас нахоршчыты: мы з сабой
Вось які агністы штрыфель носім!

Вы гарматы цэліце ў народ,
Пахнуць смерцю вашыя загады,
Ды агнём жыцця
Задэманьціруем. Асабліва
Задэманьціруем. Асабліва
Выбухаюць нашыя слоў снарады.

Буркайце ж, панове, як грамы,
Наізаўшы зоркі, як кэрапі.
Але памытаце — толькі мы,
Людзі з задуменымі вачамі,
Мы на гэтым свеце генералы!

Пераклад з польскай
Пятрусь МАКАЛЬ.

стану ў другі, скажам, вяртанне лёду ў вадкі стан. Аднак гэта слова непрамамерна папярэлася і зусім вышніцца зварот у сэнсе вяртання, пакінуўшы яму функцыю абрашчэння.

Або, скажам, слоўнік дае для на-вернуць адменнік накруціць. З дапамогаю гэтага слова можна перакласці выраз на вернуць гайку. А як быць з на вернуць у сэнсе многа з'есці? Слоўнік тут нічым не памагае. Ня-жо ж пісаць «накруціць каялоў ка-шы»? Удумлівы перакладчык, вядо-ма, зноўдэе выйсце і паставіць умя-ці ўмаўляю.

Есць многа вельмі папярэных па-мылак. Ад слова дзясочныя можны лік будзе не дзясочны, а дзясочны. Дзясочны пішучы толькі пры любі-віку: дзе, тры, чатыры дзясочны.

Цяжкі лёс у слоў шкода і шкада. Асабліва не лічацца з розніцай у іхнім значэнні паэты. Чаго там ш-рымоніцца з нейкі пераоснаю наіс-іку? Пішучы: «Школа сэрца твайго», і не заўважаючы, што школа т-ру-ку значыць вяр, ушэр, потрапа. А павт ж ішкале нейкае сэрца, вы-казвае жаль, толькі не ўмее гэтага правільна выказаць.

Блытаючы дзясасловы (на гэты раз — праязіў) застанца і астанца або зусім зліваючы іхні значэнні, хо-чуч абісьціць адным астанца. Пра-ўда, так гаворыць на Слуцчынне. Але літаратурная мова — шырыня, я-я зрабіла строгое размежаванне: «Я дагануў каля, але астаўся», зна-чыць астаў, не збегас. «Застанца» ж можна аднаму, або застанца за сто-ража, ці на другі год у тым жа класе.

Абыходзячы такія скарбы, як амо-ніць і сінонімы, мы збяджым мову. Да прыкладу, возьмем слова біла. Гэта не толькі язык у звоне, але і

аглібіно ў вое і наогул поручні, але не на солах, а ў дзіцячым ка-ласцы, драўляным ложку, крэсле. Паходзіць слова ад біць, прыбіць. Такія прыклады — безліч. І цяпер сама пара ўзвіцца за распрасцоў-словаўкі амоніаў і сінонімаў. Гэта быў бы найкаштоўнейшы падарунак студэнту, журналісту, маладому пісьменніку.

Аднак ніводзі слоўнік не можа быць поўным у такой ступені, як нам хацелася б, каб задаволіць усё г-сты і патрабаванні. Руска-беларускі слоўнік 1953 г.—доўгі час быў най-болей поўным і дасканалым з усіх, што выдаваліся да гэтага часу. Але ў ім багата прамашак, прамаўкі. Для рускага значні іск, піск, скавітан-не. А есць жа ішч — сковит, іш-чаніне, ішкат, скуватэне. Супраць абзор у слоўніку чытаем агіла, а як быць, калі трэба перакласці гэтыя тэрміны? «Эта высота длет хораші обзор»? Ператэрміны бліжэй дэспло-ва і назоўнікі, можам спыніцца на двух варыянтах да гэтага выпад-ку: прагала, або ішчэ лепш — про-зірк.

Важна толькі не памыліцца ў про-бары дзясаслова. Калі ў слоўніку недотрога перакладацца як неадта-ка, адразу вільш — наватар вырас-не з таго дзясаслова. Трэба было шукаць інага, магчыма напав. Ад-зго атрымаўся б зграбнейшы і больш мілагучнае — незачапа.

Беларуска-рускі слоўнік 1962 го-да — работа фундаментальная, мо-жна смець сказаць, падзяў ў культур-наму жыцці рэспублікі. Крытычна аб-гуляўшы рашэйшы вопыт, слоўнік уваруў у сёбе вялікую колькасць слоў жывой мовы і, вядома ж, не па-вержыўшы многіх «калек», не пера-кладзеных слоў, а то і проста па-дазненых у нашай транскрыпцыі,

Гэта ўзяты без выбару заўвагі з некалькіх старонак слоўніка, які да-валяе перагарнуць пры рабоце. До-брыя намеры скалазніцкаў слоўніка даць ім мага болей слоў-тэрмінаў зусім разуменны: праз несправа-насны тэхнічнай і навуковай тэрмі-налогіі мова адстае, а яна ж па-ліна падатывальны вынікі думкі і працы. Аднак, як ужо гаварылася

які сустраліся ў папярэднім вы-данні. Хіба што замогало дадзена слоў ішчэзнамага паходжанья. Да прыкладу, на стар. 207 змешчаны і-льма сплук слоў з пачаткам гідра: гідрававіяцця, гідракустыка, гідрааб-ліаг і г. д. Тое ж маем і ў ішчых літаратурах. Думачца, такую наргуку правільней было б укаласці на пле-чы слоўнікаў: афарграфіагця і а-земежны слоў, гды паўней была б прадстаўлена беларуская мова ў сваім арыгінальным гучанні. А то застаўся за бартом дзясаслоў ішма-таць, але трапіла не вельмі гучнае слоўца ішмататэма, якое ні ў на-пісанні ні ў перакладзе сумняваючы не выклікае. Есць у слоўніку «ка-ля» — падласак, але чамусьці няма правільнай формы падласакі; зна-ходзім настарым, але сённяшнім тэрмінам. Дадзена адно значэнне слова пюкалоў — загнітка, а па ўсё Мінішчыне на пюкалоў лязіць тры-ці!

Засмучае і іпаісанне слова нейкі як нечы (стар. 524). Некалькім ра-дкам ніжэй змешчана нешта. Ска-лазніцка, як бачым, абодва слова а-ноўкава.

Дык ці не лепш, каб унікчыць блытаніны, уживаючы, як прызвуча-на: нейкім у сэнсе чым-небудзь, а нечым — чым-небудзь, тым бо-льш, што слова нейкі ў слоўніку заста-лося, хоць вымаўляцца яно даўно ўжо без і кароткага.

Гэта ўзяты без выбару заўвагі з некалькіх старонак слоўніка, які да-валяе перагарнуць пры рабоце. До-брыя намеры скалазніцкаў слоўніка даць ім мага болей слоў-тэрмінаў зусім разуменны: праз несправа-насны тэхнічнай і навуковай тэрмі-налогіі мова адстае, а яна ж па-ліна падатывальны вынікі думкі і працы. Аднак, як ужо гаварылася

які сустраліся ў папярэднім вы-данні. Хіба што замогало дадзена слоў ішчэзнамага паходжанья. Да прыкладу, на стар. 207 змешчаны і-льма сплук слоў з пачаткам гідра: гідрававіяцця, гідракустыка, гідрааб-ліаг і г. д. Тое ж маем і ў ішчых літаратурах. Думачца, такую наргуку правільней было б укаласці на пле-чы слоўнікаў: афарграфіагця і а-земежны слоў, гды паўней была б прадстаўлена беларуская мова ў сваім арыгінальным гучанні. А то застаўся за бартом дзясаслоў ішма-таць, але трапіла не вельмі гучнае слоўца ішмататэма, якое ні ў на-пісанні ні ў перакладзе сумняваючы не выклікае. Есць у слоўніку «ка-ля» — падласак, але чамусьці няма правільнай формы падласакі; зна-ходзім настарым, але сённяшнім тэрмінам. Дадзена адно значэнне слова пюкалоў — загнітка, а па ўсё Мінішчыне на пюкалоў лязіць тры-ці!

Засмучае і іпаісанне слова нейкі як нечы (стар. 524). Некалькім ра-дкам ніжэй змешчана нешта. Ска-лазніцка, як бачым, абодва слова а-ноўкава.

Дык ці не лепш, каб унікчыць блытаніны, уживаючы, як прызвуча-на: нейкім у сэнсе чым-небудзь, а нечым — чым-небудзь, тым бо-льш, што слова нейкі ў слоўніку заста-лося, хоць вымаўляцца яно даўно ўжо без і кароткага.

Гэта ўзяты без выбару заўвагі з некалькіх старонак слоўніка, які да-валяе перагарнуць пры рабоце. До-брыя намеры скалазніцкаў слоўніка даць ім мага болей слоў-тэрмінаў зусім разуменны: праз несправа-насны тэхнічнай і навуковай тэрмі-налогіі мова адстае, а яна ж па-ліна падатывальны вынікі думкі і працы. Аднак, як ужо гаварылася

які сустраліся ў папярэднім вы-данні. Хіба што замогало дадзена слоў ішчэзнамага паходжанья. Да прыкладу, на стар. 207 змешчаны і-льма сплук слоў з пачаткам гідра: гідрававіяцця, гідракустыка, гідрааб-ліаг і г. д. Тое ж маем і ў ішчых літаратурах. Думачца, такую наргуку правільней было б укаласці на пле-чы слоўнікаў: афарграфіагця і а-земежны слоў, гды паўней была б прадстаўлена беларуская мова ў сваім арыгінальным гучанні. А то застаўся за бартом дзясаслоў ішма-таць, але трапіла не вельмі гучнае слоўца ішмататэма, якое ні ў на-пісанні ні ў перакладзе сумняваючы не выклікае. Есць у слоўніку «ка-ля» — падласак, але чамусьці няма правільнай формы падласакі; зна-ходзім настарым, але сённяшнім тэрмінам. Дадзена адно значэнне слова пюкалоў — загнітка, а па ўсё Мінішчыне на пюкалоў лязіць тры-ці!

Засмучае і іпаісанне слова нейкі як нечы (стар. 524). Некалькім ра-дкам ніжэй змешчана нешта. Ска-лазніцка, як бачым, абодва слова а-ноўкава.

Дык ці не лепш, каб унікчыць блытаніны, уживаючы, як прызвуча-на: нейкім у сэнсе чым-небудзь, а нечым — чым-небудзь, тым бо-льш, што слова нейкі ў слоўніку заста-лося, хоць вымаўляцца яно даўно ўжо без і кароткага.

Гэта ўзяты без выбару заўвагі з некалькіх старонак слоўніка, які да-валяе перагарнуць пры рабоце. До-брыя намеры скалазніцкаў слоўніка даць ім мага болей слоў-тэрмінаў зусім разуменны: праз несправа-насны тэхнічнай і навуковай тэрмі-налогіі мова адстае, а яна ж па-ліна падатывальны вынікі думкі і працы. Аднак, як ужо гаварылася

які сустраліся ў папярэднім вы-данні. Хіба што замогало дадзена слоў ішчэзнамага паходжанья. Да прыкладу, на стар. 207 змешчаны і-льма сплук слоў з пачаткам гідра: гідрававіяцця, гідракустыка, гідрааб-ліаг і г. д. Тое ж маем і ў ішчых літаратурах. Думачца, такую наргуку правільней было б укаласці на пле-чы слоўнікаў: афарграфіагця і а-земежны слоў, гды паўней была б прадстаўлена беларуская мова ў сваім арыгінальным гучанні. А то застаўся за бартом дзясаслоў ішма-таць, але трапіла не вельмі гучнае слоўца ішмататэма, якое ні ў на-пісанні ні ў перакладзе сумняваючы не выклікае. Есць у слоўніку «ка-ля» — падласак, але чамусьці няма правільнай формы падласакі; зна-ходзім настарым, але сённяшнім тэрмінам. Дадзена адно значэнне слова пюкалоў — загнітка, а па ўсё Мінішчыне на пюкалоў лязіць тры-ці!

вышэй, такой мэце павінны служыць слоўнікі ішгага тыпу. Будзем спад-зявацца, што дру-гое выданне ўнікіе і гэтых дробных апраху.

Наша граматыка даволі безудзель-на канстатуе, што прыналежнась зай-меннікі мая, твая, сваё ў родным, давальным, творным і месным скло-нах маюць аднолькавы канчаткаў — ёй (для творнага даўласкаща ёю). Такім чынам мы практычна без на-зоўніка не можам адрозніць, у якім склоне ўжыты займеннік. Тым часам жывая мова не траціць індывідуаль-ных канчаткаў для гэтых склонаў:

Родны — мае, твае, сваё.
Давальны і месны — майё, твайё, свайё.
Творны — маёю, тваёю, сваёю.
Тое ж назіраецца ў гутарковай мове дачына прыметнікаў жаночага роду.
Напэўна мы зарана ўніфікуем та-кія важныя асаблівасці, як склона-выя канчаткі. Зразумела, у мове пе-раважае пераважнасць і папярэ-насьць уживання слоў ці яго формы.
Калі я гавару пра ўсё гэта, дык маю на ўвазе, што зусім не грэх пісаць займеннікі, як паказана вышэй, бо граматычныя законы выноўляюць на падставе прапільных назіранняў і ўлікам усіх ужытковых асаблівасцей у частках мовы.

Хто дбае, той і мае, — кажа ста-рая прыказка. У адноўні да мовы яна захавала свой сэнс у поўнай мо-цы. Было б легкадушна спадзявацца толькі на ныводзі, ныводзі, самы лепшы, не навуачны валадзці мо-ваю.

Кожны аўтар — гэта перш за ўсё лексікон, які складаецца на працягу многіх год ад маластва да сталасці. Працаваць над моваю трэба кожны дзень, тады яна расчыніць усё свае скарбы, тады прыдуцца і слоўнікі, не для рэбскага следавання, а для свядомага выбару лексікі, папаві-наў яе і адштурхвання ад публіка матэрыялу, каб знайсці нешта больш удалае і новае.

Кожны аўтар — гэта перш за ўсё лексікон, які складаецца на працягу многіх год ад маластва да сталасці. Працаваць над моваю трэба кожны дзень, тады яна расчыніць усё свае скарбы, тады прыдуцца і слоўнікі, не для рэбскага следавання, а для свядомага выбару лексікі, папаві-наў яе і адштурхвання ад публіка матэрыялу, каб знайсці нешта больш удалае і новае.

Кожны аўтар — гэта перш за ўсё лексікон, які складаецца на працягу многіх год ад маластва да сталасці. Працаваць над моваю трэба кожны дзень, тады яна расчыніць усё свае скарбы, тады прыдуцца і слоўнікі, не для рэбскага следавання, а для свядомага выбару лексікі, папаві-наў яе і адштурхвання ад публіка матэрыялу, каб знайсці нешта больш удалае і новае.

Кожны аўтар — гэта перш за ўсё лексікон, які складаецца на працягу многіх год ад маластва да сталасці. Працаваць над моваю трэба кожны дзень, тады яна расчыніць усё свае скарбы, тады прыдуцца і слоўнікі, не для рэбскага следавання, а для свядомага выбару лексікі, папаві-наў яе і адштурхвання ад публіка матэрыялу, каб знайсці нешта больш удалае і новае.

Кожны аўтар — гэта перш за ўсё лексікон, які складаецца на працягу многіх год ад маластва да сталасці. Працаваць над моваю трэба кожны дзень, тады яна расчыніць усё свае скарбы, тады прыдуцца і слоўнікі, не для рэбскага следавання, а для свядомага выбару лексікі, папаві-наў яе і адштурхвання ад публіка матэрыялу, каб знайсці нешта больш удалае і новае.

Кожны аўтар — гэта перш за ўсё лексікон, які складаецца на працягу многіх год ад маластва да сталасці. Працаваць над моваю трэба кожны дзень, тады яна расчыніць усё свае скарбы, тады прыдуцца і слоўнікі, не для рэбскага следавання, а для свядомага выбару лексікі, папаві-наў яе і адштурхвання ад публіка матэрыялу, каб знайсці нешта больш удалае і новае.

Кожны аўтар — гэта перш за ўсё лексікон, які складаецца на працягу многіх год ад маластва да сталасці. Працаваць над моваю трэба кожны дзень, тады яна расчыніць усё свае скарбы, тады прыдуцца і слоўнікі, не для рэбскага следавання, а для свядомага выбару лексікі, папаві-наў яе і адштурхвання ад публіка матэрыялу, каб знайсці нешта больш удалае і новае.

Кожны аўтар — гэта перш за ўсё лексікон, які складаецца на працягу многіх год ад маластва да сталасці. Працаваць над моваю трэба кожны дзень, тады яна расчыніць усё свае скарбы, тады прыдуцца і слоўнікі, не для рэбскага следавання, а для свядомага выбару лексікі, папаві-наў яе і адштурхвання ад публіка матэрыялу, каб знайсці нешта больш удалае і новае.

Кожны аўтар — гэта перш за ўсё лексікон, які складаецца на працягу многіх год ад маластва да сталасці. Працаваць над моваю трэба кожны дзень, тады яна расчыніць усё свае скарбы, тады прыдуцца і слоўнікі, не для рэбскага следавання, а для свядомага выбару лексікі, папаві-наў яе і адштурхвання ад публіка матэрыялу, каб знайсці нешта больш удалае і новае.

ЗВОЛЬНЕННЫ ЗА ПАЕЗДКУ У МАСКВУ

Уругвайцы ашалоўме-ны дырктарат дзяржаў-нага тэатра «Сора» на-глужа злучыў Савезы перад сваім старэйшым супрацоўнікам, вядомым далака за мемамі іраны кампазітарам Альберта Сарына.

За што? — пытаюцца наведальнікі тэатра, аматары музыкі, рэдак-цыя газеты, грамад-скія арганізацыі. Дырк-тарат маўчыць. Аднак прагнаў бы вельмі бл-згудца, уважлівымі тэрміналогія і дух а-мерыканскага сенатара — «папавінаўца» вядз-мамі.

Першы «грэх», зробле-ны дырктарат тэатра, ён гораца пацінуў руку са-ваецкаму музыканту Мсці-славу Растрпаўскаму, які блісуча выступіў у гэ-тым тэатры.

Другі азначаў больш рашучы крок: Сарына зачасіў у Інстытут уру-гаўска-савецкіх культур-ных сувязей, што зна-чылася выбараным на-пазітарам на пост прэ-зідэнта гэтай установы.

Трэці перапыніў рашу-цярлівае дырктарата: Сарына, які займаў у тэатры арыяныны пост «аддзела па культуры і абмену», атрымаў запрашэнне навукова-групу еўрапейскіх краін, у якой у тым ліку Сарына. Ён прыняў запра-шэнне, выкарыстаўшы для гэтага дзелны імю ўласны тэатр. Звычайна, як інавацыйна чыноўнік, за зачыненні дзель-нага паста «аддзела па культурным камуністэ» Сарына разгарнула шыро-кую кампанію ў абарону Альберта Сарына.

Звальненне з тэатра і адраўні і матэрыяльны абодва пачынаюцца. Але ён не замурчыў. Заўсё-ды ў поўне шматлікіх са-брор, у навулівы афіцый-нага паста «аддзела па культуры і абмену», ён робіць гэта ад думшы, па-павінаўца, перадачы Сарына, выступае чыноўні-цамі, дзельца ўражан-нямі аб зрубаванні куль-турнай паліцыі, інава-цыйныя павіны (М) 22.00 — Шмат-цельныя слоў аб Савец-кім Саюзе.